

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanulóknak és jegyzőknök 6 K.
Egy szám ára 18 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. - Megjelenik minden vasárnap
Nyilvántartási sorszáma 60 fillér.

Gondolatok.

Székelyudvarhely, jan. 1.

Egy gondolattal kellene a magyarnak az újév küszöbét átlépni. Egy gondolattal, a melyet évtizedek óta oly könnyelműen dobott el magától. T. i., hogy sorsa semmiben jobbra nem fordul, ha őnmaga nem munkálkodik annak javításán. Ha azt mondják, majd megváltozik a mai súlyos anyagi helyzet! a nemzet ne higgye a biztatást, nem változik meg semmi, ha őnmaga nem teszi meg az arra szükséges lépéseket. Ha azt mondják, majd fejlődik a mai visszás állapot, csak az időket kell bevárni, a nemzet ne ártassa magát; egy lépést sem halad a nemzet elé, ha őnmaga erélyességgel nem intézi sorsát.

A tétlenség és várakozás soha sem vitte még egy nemzet ügyét előre. Csak az önbizalom, a munka és a megfeszített akaraterő.

Ugyan mire is bizza a nemzet magát másra? Talán a vaksorsra, vagy valami felettünk álló erőre? Hiszen minden földi erő, amely sorsunkra befolyást gyakorol, csak ellenünk és érdekeink ellen működik. Észszerű-e tehát a nemzetnek másba bízni és sorsának javulását mástól várni, mint önmagától? Lehet-e jobb barátja és jobb akarója a nemzetnek, mint őnmaga.

Az »európai helyzet« majd megjavul, mondják s akkor a mi gazdasági nyomoru-

ságunk is jobbra fordul. Hiszen, kérem, körülöttünk gazdag, hatalmas nemzetek laknak. Ott, ha a kamatláb főlebb vagy lejebb megy, a pénz egy kissé megszükül, vagy az ipari vállalkozás más irányokat vesz, a gazdasági termelés egy vagy más ágában a nemzeti gazdaságnak megnehezedik: ez csak természetes fluktuálása a közgazdasági életnek. Itt virágzóbb, ott kevésbé, de a nemzeti vagyonság nagy mérve, a nemzeti termelés óriási gazdagsága, nem szenved változást. Hatalmas, tökegazdag, pénzt kölcsönző nemzetek azok. Náluk a gazdasági fluktuálás csak olyan, mint a nyári nap hőfoka, lejebb is megy, följebb is, de a melcség termékenyítő őserije nem szűnik meg az alacsonyabb foknál sem. Megharmatozza az a föld kalászos tereit, behatol az ipar műhelyeibe, a gyárak zakatoló gépei köré, a kereskedelem virágzó üzleteibe és életet teremt mindenfelé.

De nálunk a tél fagyasztó dermedtsége uralkodik. Szegénység, meddség, terméketlenség látható mindenfelé. Ezen a földön most egy mindenéből kifosztott, kiszarolt nép él, amely csak más nemzetek fölösleg-hulladékaiából táplálkodik. Szomorú, hogy milyen türellemmel várjuk, hogy más nemzetek pénzéből emelkedjen, hogy »teljen nekünk is«. Fagyoskodunk és éhezünk, mert megvonták tőlünk a kölcsönt. Kopogtatunk tehát ajtajukon, hogy nyujtsanak még valami hitelt, mert munka nélkül csavargó ezreinknek kenyeret nem

birunk adni. Igen, mi nem a magunk emberiségéből élünk, hanem más tökegazdag nemzetek munkájának félretett fölszégéből, akiknek ezáltal kamatot fizető szerencsétlen jobbágyai lettünk.

Várjuk-e hát, míg sorsunk önmagától jobbra fordul? Míg a bölcsek tanácsa szerint az »európai helyzet« javul és újabb kölcsönkhoz juthatunk? Hát ez reánk nézve a segítség? Szerencsétlen nemzet az, amelyből kiölnék minden gondolkodást és a saját crejéből való megélés hitét.

Egy ijesztő tilalomfát állítottak a nemzet elé. Azt, hogy a »tett« a nemzetnél egyenlő a forradalommal. Ezzel a rémmesével ijeztgették a nemzetet, mint a gyermeket. Ne akarj, ne gondolkodj, ne tégy, mert a tett nem lehet más, mint fegyverkezés, vérontás, mint öldöklés és pusztulás.

De az ilyen üres beszéd csak addig hat, míg egy nemzet kiskoru. Mihelyt gondolkodóvá lesz, az efféle felöltötött madár-ijesztő elveszti előtte komolyságát. Ugyan miért ne lehetne törvényes formák közt a nemzet a saját akarátának ura? Adót szavaz, kölcsönöket köt, az újonczok létszámát megszabja. Mindez az ő törvényes joga. Akként tenni mindezt, amint a nemzet érdekei megkivánják: nem lehet forradalmi cselekedet.

Dobjuk el tehát ezt a gondolatot és szilárdítsuk meg a nemzet önbizalmát. Az ó-évek sanyarusága termékenyítse meg az

Újévi fohász.

Irta Demeter Dénes, uut. lelkész.

Órök Isten, erős kövárunk nekünk,
Kire hittel, bicalommal
A magasba tekintünk,
Esáve kérünk: fordítsd felénk orcsádot,
Oh hallgass meg, szívünk rebeg
Most bugó imádságot!

Kegyelmeiből virradt ránk egy esztendő,
Csak Te tudod, Te ismered:
Mit hoz ez a jövőendő?
Bármi jöjjön, Benned bizunk jó Atyánk,
Óröm, bánat csak Te töled,
Az egekbe száll reánk.

A múlt évet eléggé megszenvedtük,
Egyik csopás másik után
Erősen sujtott bennünk;
Kenyerünk megfogathozott már régen.
Hogy mit érünk a jövőben:
Rajtad áll sent Úr Isten!

E hit megtart: hogy el nem hagysz s főleml
Zugjon véss bár, vihar, orkán,
Mi küsdünk az elemmel.
Csak Te ne hagyj, csak Te légy mi védelmünk,
Ha Te velünk, ki lehetne
Az ég alatt ellenünk?!

Esáve kérünk igaz szívből Tégedet:
Oh légy vele, áld meg, áld meg

A Te igaz népedet.

Legyen ez év jó kedved esztendeje,
Megelégyült, boldog legyen
Teremtényid serege!

Hazát, vallást, királyt, népet Te áld meg,
Bérczek, rónák, felcst
Mosolyogjon két cged!
Szegény, gazdag, kicsiny és nagy érezze:
Boldogság száll, áldás, öröm,
Istenfőld népekre!

* * *

Órök Isten, mi Istenünk, jó Atyánk,
Boldog évd kegyelmeiből
Népeidre, deríts ránk!
Hozzád esdünk, kérő szónkat hallgass meg,
Ez új évben népeidet:
Gyermekidet oh tartsd meg!

(Karácsonyfaiva.)

Egy rehabilitált ország.

Négy nemzet írta be most nevét véres betűkkel a világtörténetbe. Európa népei ajkán megfagy a kicsinylő, guonyos mosoly és bámulattal nézik, hogy a megvetett, elmaradott balkán népek fegyverei mire képesek Kétségtelen, hogy a négy ország nem csupán hódítási vágyból, nem csak elnyomott fajtestvéreik szabadságáért, hanem egyszerűen nemzeti becsületükért szállott a síkra. A mit másképp el nem érhetek, arra most fegyverrel, vérük hullásával kényszerítik a világot, hogy elismerje értéküket, számba vegye szavukat.

Legtöbb szüksége e véres rehabilitációra Görögországnak volt, mert nincs népe széles e világnak, mely annyira tárgya lenne a kicsinylésnek, gunynak és leszólásnak, mint a görög. Semmi se jellemzi jobban ezt, mint az, hogy nyugaton halálos sértés, ha valakit görögnek neveznek, lévén a görög (grec) elnevezés egyértelmű a hamiskártyással.

Mi az oka e lesújtó megvetésnek, alig lehet kitalálni. Talán az, hogy ha valaki Hellász klaszikus följére teszi lábát, az ó-korbeli Spárta népet akarja ott találni, Atén fórumán Arisztideszel akar találkozni, modern Fidiászok szobrait keresi. Ezt az összehasonlítást a mai Görögország nem bírja ki és így a dicő multat nyomasztó teherként viseli. Kereskedelmi ügyességét, mellyel Kelet kereskedelmét jórészt kezébe kerítette, irigy konkurrencsei félkéz-kalmárságnak minősítették, a közelmúltban veszített csatái után a gyávaság bélyegét súdtótták a homlokára.

Kulturája, igaz, elmaradott, de ne feledjük el, hogy állandóan véres háborúk pusztították. Pártfogói, jóakarói még ellenségeinél is jobban kirabolták. Az Akropolisz remekművei nem a szultánok palotáit, hanem a British Museum termeit ékesítik, nem az ellenséges törökök, hanem a jóbarát angolok rabolták el. Szegény az ország. Parasztos hegyén és a klaszikus események többi színhelyén kecskék legelnek, termőföldje vajmi kevés. Pénzügyeire Európa ügyel föl, a török hadisarcz még most is terheli. A legszükségesebb állami kiadásokra se jut, hogy telne hát kulturációra.

Kevés nép van mégis, a mely annyira szeresse hazáját, annyira sóvárorgon az ősi dicsőség után. Sok gazdag fia részben a külföldön lakik. Ezek csodálatraméltó áldozatokat hoznak hazájukért. Szinte nemzeti közoklás, hogy minden kö-zépületet egy-egy hazafi építtessen. Averov, a két

ujnak méhét, hogy semmi se szülessék meg benne, csak egy: a nemzetnek akarateroje. Ebből kiindulva, orvoslásra talál nálunk minden baj, mert a nemzet által minden seb beheggeszthető, de a nemzet ellenére semmi.

És ami más nemzetek örök kincse, legyen tulajdonává a bekövetkezendő időben a magyar nemzetnek is: a nemzeti erők egysége. Kifelé, idegen érdekekkel szemben mint szétbontatlan hatalom álljon együtt az egész nemzet. Tegyük félre társadalmi surlódásainkat, kicsinyes érdekellentétjeinket és a nemzet a maga egészében vigya meg a reánk váró nehéz küzdelmet a nemzet jogainak védelmében.

Ennek a nemzeti erőnek kell megnyilatkozni nálunk is. Ennek kell a mai széthúzás helyett áthatni egész társadalmunkat, hogy elvégre a boldogság és megelégedés korszaka következze be erre a sokat szenvedett népre és országra.

BELFÖLD.

Az erdélyi telepítések.

A parlamenti költségvetési vita során *Serényi Béla* erőteljes programját adta a földmivvelésügyi kormány nagystilű munkatervének, melyek kiváló gondozással támogatják az erdélyi magyarság sorsát is.

A miniszter melog elismeréssel emlékezett meg a kirendeltségek működéséről, melyek nélkül, — ugymond — megállana a földmivvelésügyi kormány munkája. Ez a jelentős elismerés honorálása annak a működésnek, melyet a székelyföldi kinendeltség végez.

A miniszter részletesen kitért az erdélyi telepítések nagyfontosságú kérdésére is, melytől az erdélyi birtokviszonyoknak a magyarság javára való szanálását várhatjuk. Erről a kormány idevágó programja gyanánt a következőket mondta:

— Erdélyben a földmivvelésügyi miniszterium

telepítési alapjának megfelelő birtokok állanak rendelkezésre. Ezeket a birtokokat a miniszterium átadta az altruista banknak azzal, hogy megfelelő középirtokosoknak lehet kedvező fizetési feltételek mellett adja el úgy, hogy ezek ott a középirtokosok kezébe jutván, azoknak eladhatatlansága is előjegyzetessé a telekkönyvben. Ez a mostani kedvezőtlen pénzügyviszonyok miatt nem sikerült, mert nincs olyan középirtokos, aki a mostani viszonyok mellett is csak némi kis tőkét tudna előteremteni ezen birtokok megvételére. De remélem, hogy mihelyt a viszonyok megváltoznak, ezeket a birtokokat illetékes kezek fogják megkapni. Az ebből befolyó összegeket azután ismét középirtokosok beszerzésére fogjuk fordítani, azokat megint tovább fogjuk adni, úgy, hogy képesek leszünk Erdélyben megfelelő középirtokosozást létrehozni.

Ami másrészt Erdély gazdasági politikáját illeti, ebben nekem a következő határozott nézetem van. Igéretét bírom a pénzügyminiszter urnak, hogy mihelyt egyszer a viszonyok javulni fognak és meglesz a kibocsátási lehetőség, ő megfelelő összeget fog rendelkezésemre bocsátani abból a célból, hogy Erdély megfelelő vidékei kopár területeket vagy még fennálló erdőszékeket nagy mennyiségben vehessenek. Másrészt Erdély gazdasági politikája nem képzelhető, mint ha ott megfelelő nagy birtoktestek lettek volna, mert ennek azozciális, nemzeti és gazdasági szempontból is nagy kihatása van. Az illető nagy testeket az állam megkezerezésén, magánosok is telepíthetnek melléjük erdőbirtokokat. Nekem az a meggyőződésem, hogy ha az államnak ott megfelelő nagy birtoktestei lesznek, igen szívesen fognak akár városok, akár káptalanok, akár püspökök, akár nagy erdőbirtokosok vállalkozni arra, hogy az állami nagy erdőtestek mellett megfelelő kisebb erdőbirtokot is vegyönök. És így el fogjuk érni azt, amit én azozciális és különösen gazdasági szempontból mindig szem előtt tartottam és amit nem tudok eléggé hangsúlyozni, hogy az erdők fix és erős kezekbe jussanak, mert ez klimatikus, gazdasági és azozciális szempontból egyaránt nagy fontosságú.

Zappios, Gianacas és mások bőkezűségét hirdetik a Stadion, a muzeumok, könyvtárak pompás épületei. Példájukat közadakozással követik a kevésbé gazdagok is. Ezért van az, hogy az ország szégyenége mellett is. Atén a legszebb városok egyike és nincs oka szégyenkezni az Akropolisz fényes építkezése mellett.

Népe kedves és lelkesedő. Persze nem szabad az utcai alkalmatlanoktól sópredékről megitélni, bár ezek so rosszabbak a nápolyi lazaroniknál.

A legjobban fáj a gyávaság vádja a görögöknek. Ezt kiköszörülni a legfőbb vágyuk. Maraton mezején nem élhet gyáva nép. Biztosra vehetjük, hogy most, mikor a törökök ki akarták ugratni őket a négyes szövetségből, főként az a félelem döntött, hogy megint gyávák fogják őket tartani.

A hadseregük fejlesztése pénz hiányában nehezen lehet. Eppen ezért a testi kulturára vetették magukat. Erős, bátor férfiak rosszabb fegyverekkel is többet érnek, mint gyávák a legjobb fegyverrel.

Ezért kellett életre a modern olimpiászt. Averov millióiból a klasszikus Stadion feltámadt romjainból és 1896-ban színhelye lett az első modern olimpiásznak. Ez azonban csak a kezdet kezdete volt. Se a világ nagy kulturáncái, se a görögök még nem értették meg a nagyszerű gondolatot teljes egészében, így Görögország a maga testi kulturáját tíz évi nehéz munka után csak 1906-ban tudta megmutatni, mikor másodszer látta a világ kulturáncit klasszikus földjén.

Ha soha, ez alkalommal a többi nemzet megtanulhatta volna becsülni Görögországot. Az a fanatikus lelkesedés, a mellyel a görögök vendégeket látták, igazán páratlan volt. Az egész ország egy vendéglátó házzá alakult, mely ha szerény eszközökkel is, de annál nyitabb szívvel nyújtott mindent az egybesereglett nemzeteknek. Mindezt igazán nem haszonlelésből tették, hiszen Görögország volt az egyetlen olimpiász-rendező

ország, mely tetemes utiköltségeket fizetett a meghívott nemzeteknek.

Sok felelhetetlenül érdekes epizódja volt az ateni olimpiásznak. Még Londonban se volt anony nézője a klasszikus játékoknak, mint Aténben. Több mint százezer ember (görög) foglalt helyet a márványlépcsőkön. Tízezer katona, az ország csaknem teljes békeleltészáma tartotta fenn a rendet. Mekkora öröm, tombolás, lelkesedés volt mikor a görögök egész sereg versenyszámot nyertek. A tömeg azonban mást várt. Egész lelkéből azon csüggött, hogy ha a legklasszikusabb számát, a versenyek versenyt, a maratoni futást, mint 1896-ban, most is görög nyerte meg.

Az izgalom nem ismert határt. Néhány nappal a nagy küzdelem előtt egyik ateni napilap egy borbély nyilatkozatát közölte: „A ki megyeri a maratoni futást, azt egész életében ingyen borotválom”. Óriási konsternációt okozott e körülmény. Másnap már egész egész sereg nyilatkozat követte. Néhány vendéglős életfogytig ingyen tartást, a cipészek ingyen cipőt, a szabók ingyen ruhát ígérték neki. És mikor eljött a nagy nap, azokon a tribünökön, melyeket a vidéki nép töltött meg, majd minden ember egy-egy fűszalagozott kecskét tartott az ölében a győztesnek ajándékol.

Borzasztó volt nézni az eltorzult arcokat, mikor a százezernyi tömeg reményeiben megcsalkozott. Az árboczon, mely azt jelezte, hogy mily sorrendben jönnek a futók, nem görög, hanem állandóan egy kanadai zászló lobogott felül. Az utolsó percig bíztak, reménykedtek; de hiába. Sherring, ki végig vezetett, elsőnek futott be a Stadionba is. György herceg, a király fia, az egész kört végig futotta volo, hogy megövjia a nemetszés nyilvánításoktól. Aggodalma fölös volt. A tömeg néma csendben tűrte a csapást, sőt volt négy-öt olyan néző is, a ki, ha már elcipelte, bedobta a Stadionba kecskáját, nem kis zavarára a világbajnoknak, a ki aligha kívánt a világ más-ik végére babér helyett egy kecskenyájjal térni haza.

Mikor ez előtt két évvel belső zavarok voltak Aténben és majdnem elűzték az egész dinasztiát,

A politika eseményei.

— A nagy javaulat körül. — Újév a politikában. — Kilépnek, nem lépnek. —

Székeljudvarhely, jan. 4.

A kormány beterjesztette a választójogi reformról szóló törvényjavaslatot, s ezzel egyidejűleg bizonyos körökben úgy állítják be a dolgot, miatha csak jogok megadásáról lenne szó. Pedig ha caupan jog forogna kérdésben: melyik előkelőbb szellemű, modern ember ne adna meg minden jogot mindenkinek, még a kiakorunak, vagy eltéltnek is? Hiszen kinek ne esnék jól az, hogy más is részesül jogban?

Csekhogy most nem arról van szó. Nem az a kérdés, jogot ad-e a nemzet másoknak, — hanem az, lemond-e a maga hatalmáról? Itt nem emberbaráti, humanisztikus ügy vár eldöntésre, — a hogy feltüntetni akarják, — hanem a nemzeti lét vagy nemlét ügye. Jogot — igen — örömost ad a nemzet, adott is, mindig s most is ad, — de a maga jogát feláldozni nem hajlandó.

Nincs oly elmélet, nincs oly jelszó, nincs oly párt-igazság, vagy akár filozófiai igazság, a melynek kedvéért a magyar nemzet a maga nemzeti létéről lemondani hajlandó volna. S minden parciális érdekeknek, minden csoport önzésnek el koll némulnia, ha a magyar nemzet állami fennállásáról s az országon belül való hiegemóniájáról van szó. Ez a kérdés, orról boszéljenek az urak. E ponton mutassák ki, — de ne szólamokkal, hanem tényekkel, statisztikai adatokkal — hogy a magyar faj uralma veszélyen kívül áll. Am ezt nem tehetik, mert maguk jól ismerik a szomorú tényeket. S hogy mennyire ismerik, kiténik abból, hogy maguk is lemondtak már az általános, titkosról s maguk is beírják jelentékeny haladással a demokratikus irányban. De ha ez így van, — minő jogon támadják a kormányt, a mellyel bevallottan ugyanegy elvi alapon állnak? S miért ámitják a népet oly jelszavakkal, a melynek megvalósítását maguk sem kívánják.

Az új esztendő első napját a közszokás a nyilvános számadás egy nemévé avatta a közélet-

végtelenül csodálkozhattunk, hogy miként lehet az, hogy a görögök nem szerették meg királyi családjukat. Az olimpiász idején azt hittük, hogy népszerűbb uralkodóház nincs a világon. Voltaképpen a királyi család rendezte az egész olimpiászt. Minden sportra jutott egy-egy királyi herceg, a ki nem csak dísznek nézte önmagát, hanem valóban nekifeküdt a murkának és úgy vezette a versenyeket, mint akármelyik klubember se különben. Úgy látszott akkor, hogy a királyi ház és a nép szíve egészen összeforrott.

Az olimpiász utolsó napján, a mikorra a legnagyobb attrakciót szokás föntartani, a görögök egy merész elhatározással saját iskoláik ifjuságát mutatták be.

Négyezer válogatott ifju állott föl az arenában és a görög tömeg fanatikus ujjongása között kezdte meg gyönyörű gyakorlatait. Mikor közel két órai munka után véget ért a nagyszabású torna, a világ kulturáncái egyhangú lelkesedéssel ismerték el, hogy a görögök becsülettel használták ki az elmúlt tíz esztendőt és testi kulturájuk bármely európai nemzetével egy vonalon áll.

Hat év telt el azóta. Azok az ifjak, kiket ott láttunk a Stadion márványfalai között, most mind ott harcolnak a macedón csatamezőkön. Ők viszik a görög fegyvereket diadalról diadalra. Ki meri ezután gyávának nevezni a görögöket? Bizonyára senki.

A török-görög háború szégyenletes futásai és a mostani háború győzelmei közé esik a görög testi kultura újjászületése. Pénzük most sincs több, fegyverük alig jobb, mint akkor volt, de másook most, a kik fegyverbe állottak. Az elpuhult gyáva nép helyett erős, edzett, küzdelemhez szokott, kiadult testű férfiak.

Görögország nemzeti becsületét kétségtelenül testi kulturája szerezte vissza.

Tanárc.

ben. Ha elolvassuk azokat a nyilatkozatokat, a melyeket a magyar politikusok váltottak ezen a napon, Magyarország közléte, történelmünk sok tanulsága s a közelmúlt eseményeknek minden igazalma föltárlal szomjúk előtt. És megnyílik a jövő perspektívája is, s látni avagy sejteni enged, mit várhatunk, mit remélhetünk, mire lehetünk elkészülve, s mitől kell tartanunk a közel jövőben. A szemben álló pártok nyilatkozataiból a legélesebb disszonancia csendül ki — a harcnak enyhülésére és az ellentétek kiegyenlítésére semmi kilátás.

Az ellenzéki pártok megnyilatkozása és áldatlan küzdelemnek rendületlen folytatását helyezi kilátásba, de nem a parlamentben, hanem a parlamenten kívül. A harci hev és a politikai gyűlölködés most perze a választójogi reformra veti magát s Apponyi Albert újévi beszédében oly hangon szólott az általános választójogról, jogfosztást és éffélet emlegetve, hogy az ember megdöbbenve kérdi, mi marad a radikálisok számára, ha Apponyi Albert is ennyire szítja a szélső elégedetlenséget. És attól tart Apponyi, hogy ezt a javaslatot is csendőrszuronyok mögött és az ellenzék hozzászólása nélkül fogják keresztülhajtani. Ha ez a lehetőség csakugyan főforog: akkor kérdenünk kell, hogy az ellenzék miért nem iparkodik azon, hogy küzdelmét hatékonytá és értékesé tegye az új választójog megalkotására nézve, de egyáltalán minden politikai törekvésére nézve is? Miért nem ragadja meg a rendelkezésére álló szellemi fegyvereket, s miért nem érvényesíti tudását és aggodalmait ott, a hol komoly hatása várható: a parlamentben? Mit ér a bejelentett „rendületlen küzdelem“ az eddigi módszerével? Eddig ugyan a sztrájknak taktikája vajmi kevés sikert tud fölmutatni.

A választójogi reform alapján keletkezett kilépések aránszáma nem hogy a kormányzó párt győngéregének jele volna, — hanem ellenzék, arról tesz bizonyosságot, mily hatalmas a többség erkölcsi alapzata s mily nagy benső erő és politikai tartalom tartja fenn és fűzi egybe.

Az ellenzék végleteleg meő igaztása a nép előtt mindig tetszetős erőszakoskodása, tiltakozása, kivonulása, sztrájkja, a legszélso radikálizmussal való szövetkezése, a legdivatosabb jelszavakkal való kacérkodása mind-mind nem tudta a munkapárt hatalmas egységét megrendíteni, — de még érinteni sem volt képes. Minden más előző alkalmól eltérően, amikor a szabadelvű pártból tömegesen történtek szeczesziók, — a többség most változatlan épségében maradt. S az egy-két kilépés, amely sorából történt, aránylag elenyésző a kisdé ellenzéki frakciókból történt kilépésekhez képest.

Itt tehát egy nagy erkölcsi sikerről van szó, — s az elenyészően kicsi kilépési bánnyad még csak nyilvánvalóbbá teszi az óriási többség nagy szolidaritását. Ezzel a hatalmilag és szellemileg győztes többséggel szemben pedig áll egy frakcióra szaggatott, legellentétebb felfogásu, egymást ócsárló és teljes vereséget szenvedett kisebbség. — Igazán annyira tulnyomó a munkapárti erő, hogy csupa részvétből és irgalomból szinte kívánna az ember a kisebbségnek is némi gyarapodását.

KÖZIGAZGATÁS.

Uj év a vármegyén. Az évforduló alkalmából, szerdán, a vármegye tisztviselőkre testületileg felkereste *Sebesi János* alispánt, hogy neki szerencsekívánatait kifejezze. Az egybegyűlték — kikhez a városi tisztviselőkar is csatlakozott *Gottlárd János* polgármester vezetésével — érzelmeit *Dr. Paál Árpád* főjegyző tolmácsolta, biztosítva az alispánt a tisztviselőkar meleg rokonszenvérdől és készséges munkaszeretetérdől. Az alispán meghatva közönte meg a figyelmet és viszont a legjobb baráti indulatárdól biztostotta az egybegyűltöket.

Ugron János főispán installációja.

Szép, meleg ünnepszég keretében fogja Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága beiktatni főispáni székébe *Ugron Jánost*. A beiktató közgyűlés 8-ikán, szerdán, lesz s annak előkészületeit a permanenciában levő bizottság már megtette.

Eszerint Székelyudvarhely városból és az udvarhelyi járásból jelentkezők fogataikkal reggel fél 7 órára gyűlnök ösze a vármegyeháza előtt, honnan pont hét órakor lesz zászlók alatt a levonulás Bögözbe, a főispán lakóhelyére. Az oklándi és kereszturi járasok közönsége szintén akként indul el, hogy nyolcz órára Bögözbe érjen, hol eszerint előreláthatólag 100—200 kocsi-szeker közönség fog öszegyűlni, hogy a főispánt székvárosába felhozza. A bandérium és heroldok által vezetett menet tíz órára ér fel a városba, melynek szélén felállított díszkapunál *Gottlárd János* polgármester üdvözli a főispánt a város nevében.

A díszközgyűlés 11 órára van kitűzve és ennek tárgyát *Haller János* grófnak a főispáni állástól való felmentését s az *Ugron János* kinevezését tudató belügyminiszteri leiratok s *Ugron János* főispán eskütétele képezik. A közgyűlés végeztével az új főispán a Budapest-szálló nagytermében ebédet ad.

A beiktató közgyűlésre *Báró Daniel Gábor* v. b. t. t., *Dr. Helay Ferenc*, *Dr. Kállay Tamás* képviselők 7-ikén Székelyudvarhelyre érkeznek.

Jegyzőegyleti közgyűlés. Udvarhelyvármegye községi és körgyűzői egylete folyó hó 8-án d. e. 9 órakor a vármegyebáz kistermében *Gálffy István* elnökle alatt rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki megüjtő. 2. *Kis Jenő* indítványa: a kir. járásbírósasok részére az 1894. évi XVI. t.-cz 20. § ban megengedett rendbírósasolási jog eltörlésének kérelmezése tárgyában. 3. Adóügyi jegyzői állások kérelmezése tárgyában szerkesztett javaslat tárgyalása. 4. Ügyvédszövetség átirata tárgyalása a magánmunkálási jogkör szabályozása tárgyában. 5. Ungmegye jegyzői egylete átirata tárgyalása a családi értesítők nyilvántartása tárgyában. 6. Békésmegeye határozata tárgyalása a kamat teher vallomási ivatek tárgyában. 7. Békésmegeye határozata tárgyalása az alapszabályzat módosítása tárgyában.

TANÜGY.

Szabadoktatás Udvarhelymegyében.

A vármegyei népnevelési egyesület által rendezett népies ismeretterjesztő előadások díjazására vonatkozólag a Szabadokt. Tanács döntése most érkezett le az egyesület elnökségéhez.

A leirat szerint Agyagfalva, Alsósófalva, Botfalva, B barczfalva, Bögöz, Bözd, Csekfalva, Etdé, Enlaka. Felsórákos, Felsősófalva, Fenyéd, Gagy, Homoródalmás, Homoródszentmárton, Kadicsfalva, Kibaczon, Korond, Kőrispaták, Nagygalambfalva, Oklánd, Parajd, Rugonfalva, Siménfalva, Székelyderza, Székelymuzsna, Székelyszentkirály, Székelyvécze, Vágás községekre nézve helyezettett kilátásba az előadások díjazása 3364 kor. öszszeggel, míg a többi kisebb községekben tartandó előadásokat fedezet hiányában a Tanács díjazni nem tudja.

A díjazásra elő nem jegyzett előadásokra nézve ugy döntött a Tanács, hogy ha azokat az illető tanítók és lelkesek megtartanak s arról a népnevelési egylet után beszámolókat terjesztenek be — javaslatot tesz a kultur kormányznak valamelyes öszszeggel való díjazására s felkéri a minisztert, hogy az önzetlen fáradozásért fejjeze ki az illetőknek elismerését; jövőre nézve a tiszteletdíj nélkül most előadást tartó tanítóknak és lelke-

szeknek lesz első sorban igényük arra, hogy tiszteletdíjra előterjesztessenek.

A népies előadások beszámoló ivatek számu példányban január — február havában küldetik szét az előadóknak.

HIREK.

Székelyudvarhely, jan. 5.

Védekezésére van szükség.

— Léteítsünk vásárcsarnokot. —

A következő sorokat vettük: Nem első eset, hogy e lap hasábjain az elkapatott piac és drágaságról van szó. A minduntalan megismétlődő felszólalás, az egymásra halmozódó panasz kétségtelen tanujelei annak az egészségtelen áramlatnak, mely közigazdasági, illetőleg termelési téren a tisztviselői osztály nyakára burkot szorit. Hogy a legutóbbi felszólalás, mely a szemtelenkedő piac trágárságait említi s az intelligens asszonyok üldözését is ostorozza, szintén a törhetetlen állapotok mellett érvel, az is kétségtelen.

Tehát panaszra panasz.

Teljesen igazak azok abban, hogy Székelyudvarhely piacán az okvetlenkedéseknek és brutálításoknak oly veszedelmes tünetei jelentkeznek, minőt más városokban nem lehet feltalálni s az is bizonyos, hogy sehol a világon nem érvényesül ugy az élelmiszerekkel üzérkedők kapzsósága mint épen nálunk. Mi okozza ezt a kórszerű tünetet s honnan nyeri a tápot a piaci kereskedés anyagi és erkölcsi téren egyaránt megnyilvánuló pornografikus jelensége azt igazán megfejteni nem könnyű feladat, de hogy ellene a város közönsége nek sikeresen küzdeni lehet sőt elfojtani épen lehetséges, azt már adatokkal lehet bizonyítani.

A rendörségnek állandó készenlétebe való helyezése sem orvosság. Amidőn a gabonával üzérkedők megrendszabályozását követelte a közönség, láttuk, hogy a rendörség megtette övintézkedését s a permanencia semmit sem javított a helyzeten. Az ugynevezett dugott üzletek vigan burjánoztak tovább s a hivatalos apparátus képtelennek bizonyult a gabona kofák elnyomására. Hiába! Az emberi rafinériát nehéz kijátszani. Hát még a kofáét?

Nem tartom czélszerűnek a hivatalos apparátus kivonultatását egyrészt azért, mert az üzörások üzletkötéseit megakadályozni nem lesz képes, másrészt a piaci mozdatlanságok és illetlen szóbeszédeknek gátat vetni szintén képtelen. Régebben egyetlen egy kofának volt, kinek szájától mindig visszhangzott a piac, ezt se tudta fékezni a rendörség; ma mar — elég szomorú dolog — a tisztes falusi asszonyok is teljesen átvedlettek, mintha azt tartanák, hogy a falu végén kell hagyni az emberiséget, midőn a csirkével, tojással jönnek a városba. Mit csinálna a rendörség a napi 100—200 szájasszonyal. Igazán sajnálatra méltó volna a rendörkapitány helyzete.

Védekezésre van szükség! A védekezésnek ilyen módja azonban czélhoz nem vezet, ide egy radikális tömörülésre van szüksége a tisztviselői osztálynak. Mindaddig, míg magunkat a legszélsobb fokig minden tekintetben másokkal kiszolgáltatni akarjuk, addig csak panaszkozhatunk. Le az igényekkel! Ez lenne a radikális segítségnek első s-a. Amit megtehetünk, ne végeztessük azt mással, azon az elítélendő czímen, hogy hivatalom, tisztviselői fokozatommal incompatibilis. Vegyünk példát asszonyainktól, kik már nagy frontot vágtak a szükség parancsa miatt. Ma már igen sok negységát lehet látni a piacon s régente elmaradhatatlan szolgáló kísere nélkül.

Tömörüljünk! Ez legyen a védekezés jelöszava. Szétszórtan, egymás iránti érzéketlenséggel továbbra is kiteszük magunkat az ütlegeléseknek, ellenben ha egyesülünk és az egyesült erővel kiáltjuk a hatóságunk, hogy egy *vásárcsarnokot* kérdünk, ahol bizonyos rendszerességgel vannak beosztva az élelmi szerek, ahol a kofaasszonyoknak a csarnok szabályai szerint halgatoznia kell, ellen-

kezőleg azonnal fizetni köteles a büntetés pénzt, akkor rend és csend lesz. A csarnokban való áruhárs szabályzatot alapul. A budapesti nagy vásárcsarnokban 2—3000 kofa és élelmiszer kereskedő árul és csend van, míg nálunk már 5 vete-ményes perszóna is országos vásárt rendezhet.

Egy vásárcsarnok létesítésével a város közönsége kétségtelenül befolyást gyakorolhat az ár alakulásokra. Ott van pl. a tej. Maholnap annyira felviszik az árat egész mesterségesen, hogy csak a VIII—VII-ik fizetési osztályú tisztviselőnek juthat belőle. Ez teljesen lelkiismeretlen úzérkedés és semmi kép sem áll arányban a takarmány és állat árakkal. De ha az egymásra szabadított emberek látják és tudják, hogy a másik embertársra védelem hiányában nyuzható, hamar állattá vedlik az ember és nyuz. Ezt az állapotot nem muszáj túrni. Marosvásárhely közönsége a várostól 18 K-méterre fekvő Nagyernye község tejszövetkezetétől hordatja a tejet ma pl. literét 22 fillérért. Mi az a mi 36 filleres tejünkhez képest? Ilyen érdekcsoportosulást Székelyudvarhely város közönsége is megcsinálhat minden akadály nélkül — ha bár egy kisebb szabású vásárcsarnok létesül, hol az üzlet körébe vágó ügyek lebonyolítottassanak. Kizártnak tartom, hogy valamelyik jó hírű tejszövetkezetünk ne vállalkozna erre, ha komoly és reális alapon köthető üzletet tehet.

Általánosan tudva van, hogy a város környezete termelésre nincs berendezkedve, aminél fogva a szükséges élelmi cikkek előállítását nem képes. Ez az állapot nagyban közre játszik a piaci rendellenességekben. Hogy mily könnyen lehet e nehézségen segíteni a mai közlekedési eszközök mellett, azt említenem felesleges. Megpróbálták többen a tisztviselők közül burgonyát, tengerit hozatni az őszel és nem jártak vele rosszul. Lebonyolították minden nehézség nélkül.

Ez az eljárás előjátéka egy későbbben kifejlő és virágzó háztartási szövetkezésnek, amelyet igen könnyedén lehet lebonyolítani egy vásárcsarnokban. A helyi hiányok fedezését mindenféle élelmi-szerekben: gyümölcs, vetemény, burgonya stb., stb. csak a tömörülés útján lehet pótolni.

Fontos szerepet játszik háztartásunkban a zsír, mit legkönnyebben haszon állatok tartásával tudunk beszerezni. De hát kinek van kedve állatot tartani annyi eshetőség mellett. Elhull az istenadta s maradunk a kárral. Senkinek nem jut eszébe, hogy tömörüljünk a biztosítással tegyük lehetővé a sertésenyésztést. Medgyes, Nagyszében, Szászsebes stb. városokban ez alapon áll a sertésenyésztés — könnyebben tudják az által a polgárok birni a húsdéragságot.

Nem folytatom. Sok olyan elrejtett eszközünk van, amivel a helyzetet és egymáson is segíthetünk s az elkaparottság ellen védekezhetünk.

Rendkívül súlyosan érint az élet terhe. Ütköző pontján vagyunk az üzleti világ őszes szférájának. Látjuk, mindenki segíthet magán, minden osztály sikerrel védekezhetik a másik túlekedései ellen, csak egyedül mi, tisztviselők vagyunk azok a védetelenek, akik kiszolgáltatva vagyunk még a piac szemtelenségeinek is. Pannaaszt emelni jogos, de mindig passzolkodni helytelen vagy legalább is a jobb sorsra érdemes osztály vakmerő élihetetlensége.

Tegyünk tehát valamit. Vagyunk be a kérdést első sorban a kaszinókba, a színházakba. Állapodjunk meg bizonyos program körül és vállalja valaki a fáradságot összehívni a tisztviselőket a tömörülés, egyesülés végett. Nem lehet kételkedni abban, hogy a tisztviselői kar távol tartaná magát a saját érdekét munkáló mozgalomtól. Kifogja venni abból a maga részét anyagi-erkölcsi szolidaritás által. Készítsünk tervet és vitassuk meg a kivihetőket, mert ha passzivitásban maradunk és élünk, hiába kívánjuk egymásnak a boldog új esztendőtt.

Gazdasági segédfelügyelő. A magyar kir. földművelésügyi miniszter az udvarhelyvármegyei kir. gazdasági felügyelőséghez *Erdődi* Zoltánt segédfelügyelőnek kinevezte.

A székelyudvarhely—csikszere-dai vasut érdekében.

A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara most közrebecsátott jelentésében a székelyföld közlekedésügye javításának minimumaként állítja oda Székelyudvarhelynek Csikszere-dával való vasuti összeköttetését.

A csikszere-dai—székelyudvarhelyi vasut ügyében magunk álláspontját számtalanszor kifejtettük. Ezuttal nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni, de reméljük, hogy a kereskedelmi miniszter az egész Székelyföld közös obajtatását képező vasutvonal kiépítését most már programjába veszi.

Kétségtelenül úgy van, hogy a székely körvasut építése 1909-ben befejezést nyert és a forgalomnak átadott, évről-évre jobban bebizonyosodik, hogy ezen vasuti vonal mily nagy érdek kielégítésére szolgál a kamarát, amely első megalkulásától kezdve állandóan sürgette ennek a vasutnak megépítését.

A fenyvesek koszoruzta bércek alján óriási faipar üzletek keletkeztek e vasut mentén, amelyek sok milliót érő fenyő fűrészárut hoznak évente forgalomba és sok ezer munkásnak adnak foglalkozást és kenyeret. Kezdetét vette kincset érő olyan anyagok feltárása, amelyek eddig mondhatni érintetlenül heverték lehelyükön.

A vaslábi, szárhegyi, gyergyóújfalui márványhegyek oldalait már bontogatják s nem meszeze van már az idő, amidőn a csarraival együtt fogják említeni a gyergyói márványt. Feltárásra és forgalomba kerülnek másnemű kőzetek, érczek s a földnek egyéb rejtett kincsei, a melyek még ezután várják kikutatásukat. Mert lehetővé teszi mindezt a székely körvasut.

A különféle jobb és jobb gyógyhatással bíró ásványvizek már is két-háromszoros mennyiségben jönnek forgalomba s állanak rendelkezésére az ország legtávolabbi pontjain is a szenvedő emberiségnek. Viszi a vasut. Megsokszorozódott az anyag és személyforgalom egyaránt. Ép úgy nagy szolgálatot tettek a meglévő többi vasutak.

Mégis nagy hátránya egy a Vasut, mint a Kisküküllői vasutnak, hogy szakutczát képeznek s így nem teljesíthetnek akkora szolgálatot, mintha összekötő vonalak volnának. Emiatt a kamara kerületét képező székely vármegyék egymástól részben elvannak zárva, részben pedig olyan nagy kerülővel olyan hosszú idő alatt közelíthetők meg, amihez hasonló helyzet többé az egész országban nem létezik.

Nagyon enyhítene ezt a hátrányos helyzetet, ha egyelőre bár *Székelyudvarhely Csikszere-dával összekötteték*, ami már több mint másfélévtizede törvényben biztosított s kivétele kamara és az érdekeltektől vármegyék által több ízben kérelmezett.

A kamara ezuttal is kéri a kereskedelmi minisztert, hogy figyelmeztet erre kiierjeszteni s a székelyudvarhely—csikszere-dai vonal kiépítését programjába fölvenni szíveskedjék.

Ez a vonal — úgymond a kamara felirata — olyan vidéken vezetendő el, ahol a természeti kincsek bőségben várják értékesítésüket, amelyek már előre biztosítják a vasut jövedelmezőségét a szomszédos két vármegye közt meghonosítja a személyforgalmat a főképp stratégiai szempontból már régen meg is kellett volna építeni.

Népies felolvasások. Vármegyeszerte soron vannak a közismereti és gazdasági felolvasások. A földművelésügyi miniszter, hogy ezen népszerű felolvasásokat intenzívebbé és maradandóvá tegye, a mezőgazdasági összes ágairól egy-egy előadást íratott s a füzetet mindazoknak, kik a községekben előadást vagy felolvasást tartanak ki-oztás céljából több példányban is megküldi, ha azt az illetők kérvényezik. Ilyen füzetek: rétmivélés, gabonatermesztés, talajművelés, az állótrágya, műtrágyázás, gyomnövények irtása, juhtenyésztés, sertésenyésztés, konyhakert, gyümölcs-termesztés, a gyümölcs szedése és feldolgozása, szőlőművelés, gyógynövények termesztése, gazda-

sági háziipar, gazdasági építézet stb. stb. Több mint 60 különböző mezőgazdasági irányú füzet áll milliószámra rendelkezésre, amit közvetlen kérhetni a minisztériumtól. Legcélszerűbb azonban a gazd. egyesület, kirendeltség vagy gazdasági felügyelőség útján kérvényezni a hasznos füzeteket.

A városi vízvezeték gyűjtőmedence helyének megállapítása végett *Csáran* Viktor mérnök, az Állami vízépítészeti igazgatóság megbízásából Székelyudvarhelyre érkezett. A vezeték gyűjtőmedencéjének helyéül *Csáran* mérnök *Lendvay* Imre városi mérnökkel a Budvárt jelölte ki, s az előzetes terveket a központban ilyen értelemben készítik el. A vezeték eszerint a kutaktól — hol még három kutat építenek — a Bethlen-, Kosuth-utczákon végig a katonai laktanya mellett lesz lefektetve.

A iskolai zárlat, mint illetékes forrásból értesülünk, folyó hó 9-én megszűnik s a naptól kezdve a tanköteles gyermekek feljárhatnak iskoláikba. Jelenleg az uralkodó járványos betegségeknek semmi nyoma nincs s a rendőri nyilvántartásban csak 3 hörgőhurutos beteg van felvéve, ami az iskolák további zárvatartását nem indokolja, miért is Dr. *Kassay* Albert városi orvos az iskolák megnyitására javaslatát az egészségügyi bizottságnak megtette.

Tanügyi kinevezések. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter *Pál* Gyula főkezelőiskolai tanárt a IX. fizetési oszt. III-ik fokozatába, *Szemlérné* *Lendvay* Mária, *Burgerné* *Kriszta* Erzsébet polg. leányiskolai tanítóneket a IX. fiz. osztályba, *Nemes* Irma és *Telekiné* *Csemes* Jolán székelyudvarhelyi polg. leányisk. tanítóneket a XI. fiz. oszt. nevezte ki.

A szabad liczeum ez időszak 3-ik előadását ma délután 2 órától kezdődőleg *Kulcsár* Ferencz róm. kath. főgimn. tanár tartja a régi város ház nagyertermében.

A városi anyakönyv forgalma. Székelyudvarhely város anyakönyvi mozgalma az 1912-ik évben a következő volt: született 127 fiú és 107 leány, összesen 234, ebből törvényes 118 fiú és 93 leány, elismert 5 fiú, 7 leány, el nem ismert 4 fiú és 7 leány, halva született 7 fiú és 5 leány. Az 1912. év folyamán meghalt 150 férfi és 103 nő, összesen 253 egyén, ebből kórházi idegen 41 férfi és 28 nő, összesen 69 egyén. A hymen rózsálczáit 84 pár vette fel. Érdekesége e statisztikának, hogy az anyakönyvi hivatal felállítását óta minden tekintetben egy a születési, mint halálozási téren, sőt a házasság hímes mezején is, a legnagyobb számot 1912-ben érték el.

1913. Tegnapelőtt éjjel megszaporodott a nevezetes halottak száma. Az ó-estendő halt meg és minthogy egy kerek év alatt annyi minden nevezetes dolog történik, ami az emberiség ügyeit előbbre viszi, úgy gondoljuk, megérdemli ez a reménységben fogantatott és emlékekben gazdag halott, hogy röviden elpártenáljuk. De az az öröm, amit az új esztendő friss reményeégei támasztanak, könnyű szerezni csábit el minket a gyászról, ami ugyanis csak szimbolikus lehet. Ki látott már szomorú Szilveszter napját? Ha egyeseket fogva is tart ezen a napon valami bu: a köztudatban mégis az van, hogy az év utolsó napját vígan kell tölteni Örvendő, jókedvvel, annyi lelkesedéssel, amennyivel csak lehet. Illik átlépni az ujesztendőnek egy másodperczen muló határát. Mert amilyen az új év első napja, olyan lesz az egész esztendő is ezt tartja legalább a babona, ami benne van a legjobb nevelésű emberben is, hiába szeretik eltítkolni. Vajjon ez lesz-e az új esztendő, amiért a Hymusz költője imádkozott s amit mindnyájan Messiaszként várunk?!... Ki tudja? — A kérdésre majd megjön a felelet s újabb háromszázhatvanöt nap elteltével valamennyien tudni fogjuk. Egyelőre csak reménykedünk és bizunk. Sokan az igaz, hogy egyebet nem tesznek, csak biznak. De ezt azután cselekszik rendetlenségül vakhittel és fatalizmussal, mint egy keleti ember, aki egy fa alatt várja napestig a jószerecsét. Bizony ebben az ujesztendőben az leune minékünk a legnagyobb szerecsénk, ha mi-

nél inkább megkevesbednék a fatalizmusra hajló, tétlen természetű honpolgároknak a száma ebben az országban. Ha ezt már tudnók, úgy okunk lenne jó előre is ujongva öltetni az új esztendő, a minek egyelőre nincsen más érdeme, minthogy teleszívhatjuk magunkat belőle reménységgel. Ez is csak valami. Hisz a reménytelenséggel kezdődik az egész élet haszontalansága. Bizzunk és remélünk hát.

B. u. é. k. megváltás címűn Ugron János főispán úrtól 10 kort vettünk a ref. temető-kerti szegények részére; rendeltetési helyére jutattuk. Dr. Vass Lajos ügyvéd ur 5 K, Gyórfy Titus ügyvéd ur 4 K, Kásgyörgy Sándor unitár. esperes ur 4 K, Kovács Daniel tanár 2 K-t küldött be lapunk szerkesztőségébe b. u. é. k. megváltás címűen, mely összeget hozzáadvá az e címűen befolyt és kimutatott 23 K-hoz, gyűjtésünk 38 kort tesz ki. Ezen összeget a helybeli állami elemi leányiskola szegény növendékei részére Madarász Veronika igazgatónő önságának kézbesítettük. E helyen nyugtázza a városi tanács Szöllösi Samu szeszyáros urnak b. u. é. k. megváltás címűen a város szegényei részére jutlatott 30 K szives adományát.

Tanítók sorsjátéka. A tanítók betegségyelőző alapsja javára rendezett tárgysorsjátékot, mivel a kibocsátott 200,000 drb sorsjegyből csak 56,000 adatott el — 1913. márczius 19 ig elhalasztották.

Munkapárti alakulás. Telokfalváról a következőket írják lapunknak: Községünk közönsége most az utóbbi vasárnapon nagy lekötődéssel megalakította a nemzeti munkapártot. Ezen alkalomból üdvözlő sürgönyt küldöttünk a kerület országgyűlési képviselője Dr. Hellai Ferencnek, biztosítván őt állandó ragaszkodásunkról és változhatatlan szeretetünkéről. Telekfalva községe ezzel képviselője iránti hálájának adott kifejezést a delegációban, az országgházban, a közéletben, egyesek és testületek érdekében kifejtett nagybecsű szolgálatairért. Üdvözlő sürgönyt küldött a megalakult munkapárt Ugron János Udvarhelyvármegye munkapárt elnökének is, ki eddig is a vármegye érdekeit önzetlenül szolgálta s magas állásában még több jóval boldogíthatja a vármegyét s abban kicsiny községünket is. Telekfalva községe eddig sem volt háládatlan jöltevéi iránt, s a hála érzete nyilvánult meg most is midőn a kibontott munkapárti zászló alá tömörülve az elismert érdemeket méltatja s jelesei szívélyesen üdvözi. (y.)

Egy 100 év előtti installálás. Hejh hogy változnak az idők; lám három sorból áll ma egy főispáni beiktatásra szóló meghívó; csak a száraz jelentés, nincsen benne „poétai szépség“, mint az alábbi, ma immár 100 éves meghívóban, a mit e mostani hasonló ünnep alkalmából érdemesnek véltünk ide írni. Szól pedig ekképen:

„Tekintetes Nemes Tisztség! Valamint a természet rendében az éltető Napnak sugára nem csak a maga szélesen kiterjedő árayékával büszke Csere-fát, hanem a gyengébb Plántákat is hasznos tenyészszerre élesztí — Ugy a Bölts és a maga jóságával alettvalóit szerencsétlontni kívánó Fejedelem, az Öregbegeknek tapasztalt Tanácsát meghallgatván, az Ifjabbakkal is érzeteti Kegyelmet, hogy azokból válnának hasznos Öreg. Kegyelmesen uralkodó fejedelmünk is ennek egy újabb példáját adni méltóztata, a midőn nem annyira az én szolgálatom eszendeinek számát, hanem inkább az én buzzó igyekezetemet vévén tekintetbe, engemet ezen nemes Kükküllő vármegyének Főispányává kegyelmesen kinevezni méltóztattot. Mely nyert hivatalomba való Torvényes beiktatásomat a Felsőbbségnek engedelméből Julius Holnapnak 28 napjára ezen Vármegyénk Praetoria-Házához határozván, hogy a Tks Nemes Tisztség jelen léte által ezen Gyülekezetet díszesíteni ne tarthatassék a midőn tisztelettel kérémm — maradtam a Tks Nemes Tisztségnek aláztos szolgálja Bethlen Imre.“

Ugron Gáspár „Assessor Atyánkfia“ vezette a deputatiót az ünnepségre ma el sem képzelhető pompával, s hogy a beiktatás mily fényes lehetett onnan is sejthető, hogy Vice Királybíró Cserei Sámuel urnak érdemesnek tartotta az aktára följegyezni, hogy „az érdemes ifjú főispány ősi magyar hábitusában felette díszes látomány vala“. (D. L.)

Földműves gyermekek kiképzése. A falvak gazdasági kulturájának emelését czélozza a vármegyei népnevelési egyesület azon akciója, hogy a földműves szülők gyermekeit, kik az elemi iskola VI-ik osztályát jó sikerrel végezték és jó magaviseletűek, teljes ösztöndíj mellett helyezi el egyes iskolákba. A kik gyermekeiket földművelési, gyümölcsészeti, kertészeti, méhészeti, selyműszeti, tejgazdasági iskolákban ki akarja képeztetni, azok forduljanak utbaigazításért a népnevelési egyesület elnökségehez vagy titkári hivatalához, hol a szükséges utbaigazításokat s ügyének felkarolását megkapják.

Az állandó vasuti jegyek. Félhivatalosan jelentik: Beúthy László kereskedelemügyi miniszter az 1912. évre kiállított államvasuti összes kedvezményes évi bérlet- és szabadjegyek érvényességét 1913. január 15-ig bezáróan meghosszabbította. Megjegyzendő azonban, hogy ez a meghosszabbítás nem vonatkozik az időleges szabadjegyekre és a kedvezményes igazolványok egyéb nemre; így a félúri menetjegy váltására jogosító arczképes igazolványok január elseje után csak az esetben jogosítanak kedvezményes utazásra, ha azok az 1913. évre megfelelően érvényesítve vannak.

Az udvarhelyvármegyei népnevelési egyesület f. hó 7-én d. e 10 órakor az állami elnevelési tanácskozó termében rendes ülést tart a közgyűlés idejének és tárgysorozatának megállapítása céljából.

A sötét város. A sok piros betűs ünnep után csütörtökön, 2-ikán, egy fekete ünnep következett, melyet a villamos üzem erőszakolt a város közönségére. Ugyanis az említett napon délután váratlanul megálltak a motorikus erőre berendezett vállalatok gépei, kialudtak, illetve nem gyuladtak fel a lámpák, s így pokoli sötétség nehezedett a városra. A műhelyek munkájának megállításával egyidejűleg természetesen megállott a kereskedések forgalma, szüneteltek a vendéglők, kávéházak üzletei. A városra neheződő és valóságos csapás számba menő eseményt azonban korántsem a villamos mű kazánjának felrobbanása, vagy a telepen támadt tüzvész okozta. Nem; a baj onnan származott, hogy elfogyott a — szén, s nem volt mivel beűtni a kazánokban, vagyis bizony volt jókora mulasztás történt valakinek a részéről, mely aztán egy egész város közönségével érezette hatását, jelentékeny károsodást okozván az egész vonalon. A sötétben maradt város közönsége körében csakhamar köztudomássá lett, hogy a sötétséget s így a károsodást a szén hiánya okozta, s ez a felültelességből eredő mulasztás élénk visszatetszést váltott ki mindenfelé, mivel kétségbeesztő állapotot jelent az, hogy egy város közvilágítása arra legyen bázisra, hogy a műhely szolgálja veszen-e egy szekerderék szenet, vagy ünnepi hangulatban lévén, egyszerűen lemond arról. Ez irányban mindenesetre sürgős és alapos intézkedésre van szükség, melyet a polgármester ur különös figyelmébe ajánlunk.

Nyugtázás. A következő sorokat vettük, s gyűjtésünk elszámolása végett közöljük: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Az „Udvarhelyi Híradó“-nak a szegény iskolás gyermekek segélyezésére eszközölt gyűjtését — 38 K — átvetttem. Fogadja a Szerkesztő ur ezen nemes czélú adakozásáért a szegények nevében hálás köszönetem nyilvánítását. Kiváló tisztelettel Madarász Veronika igazgató.

Az időjós székely. Az abnormis időjárás sok találgatásra ad alkalmat. A tudós műszereinek segítségével kutat és következtet a jövőre, az egyszerű ember a tapasztalásokból és szájhagyományokból állítja be magának a jövő képét. Az egyszerű falusi székely azt mondja 1913-ról, hogy jó esztendő lesz; különösen az ősz lesz kedvező s beérhetik a kukorica, mert az új esztendő első napja szerint igazodik, második napja szerint szeptember igazodik. Elkeseredéssel panaszkolja az 1912-ik év január havának 3. első napját s a hozzá hasonló zürzavaros ősz, ami alighogy tönkre nem tett. Hát csakugyan nem is ártana egy kis jó idő.

Halálozás. Idős Demeter Lőrinc magyar-zsáskodi unitárius lelkész és nyug. 48—49-iki honvédőrmester életének 85-ik, második boldog házaságának 32-ik évében m. hó 27-ikén Nagysolyomban elhunyt. A megboldogult vas szorgalmu, tisztá jellemű férfit neje sz. Egedy Róza, gyermekei: Dr. Demeter Lőrinc főszoalagbíró, Demeter Domokos és Demeter Ágnes családjaikkal és számos rokon gyászolja.

Szóll Imre állami iskolai igazgató-tanító életének 49-ik, házaságának 18 ik évében m. hó 27-ikén hosszas szenvedés után Olaszteleken elhunyt. Halálával nejét Karácsony Irmát és kiterjedt rokonságot borított gyászba.

x Hírvés. Herczeg Ferenc ezzel a címmel új regényt kezd a magyar családok kedvelt betilapján, az Új Idők-ben, amelynek újvi számában, a lap élen már ott találjuk az illusztris író gyönyörű munkájának első folytatását. A magas színvonalu kitűnő betilap tartalmából kiemeljük Gárdonyi Géának, a kiváló írónak, „Csakugyan Ember“ című elbeszélését, amely az új magyar irodalomnak valóságos gyöngye. A magyar irodalomnak leg-ikerültabb alkotásait keresi fel az Új Idők-et, amely e héten közli még Szomaházy István derűt sugárzó novelláját (Janosi könyvnyomozó leasz) és Lovik Károly művészi elbeszélését, melynek címe „A Hajú“. Farkas Pál a „Körösvölgy feljegyzései folytatja. Nőgrádi lászló pedig a modern gyermekről ír. Egedy bokrétra való vers, kép, stb. tartkítja még a lapot, melynek előfizetési ára negyedévre 5 korona Kiadóhivatala Budapest. VI. Andrásy-ut 16.

Iparhatóságai megbízottak. Székelyudvarhely város iparhatósága a város területére a következő megbízottakat nevezte ki: 1. A szakbizottság elnökévé: Nagy János cipészt. A lajtomokat vizsgáló bizottságba: 2. Fischer Ferencz, Benedek Géza, ifj. Jakabos György, Bodrogi István, Péter József és Szabó József. A tanoncziskolákat látogató bizottságba: 3. Bodrogi Dénes, Bogyor Gábor, Kovács Domokos fazekas, Márk Albert és Tamás Gáspár. A műhelyeket vizsgáló bizottságba: 4. Balázs Károly, Baczó László, Konrád Albert, Szeles Dénes és Herczeg Albert. A gyárakat vizsgáló bizottságba: 5. Bartók István, Pék József, Galter János és Gábor Márton. Az összes bizottság póttagjairól pedig: 6. Fekete Benjamin, Kelemen Rudolf, Lőrincz László, Szász Ferencz, Rájk József, Haun József, Hodor Károly és Kovács Lázárt. A megbízottak kötelesség az 1884. évi XVII. t. cz. 121. és 173. §-a értelmében a nekik kijelölt gyárakat, műhelyeket, tanoncziskolákat és iparlajtomokat legalább negyedévenként egyszer megsemlélni s észrevételeiket és tapasztalataikat az iparhatóságnak bejelenteni. A gyárak, műhelyek tulajdonosait felhívja az iparhatóság, hogy a gyárakat, illetve a műhelyeket s azoknak minden helyiségét, valamint a munkás lakásokat is a hatóságai megbízottaknak megmutassák és az ipartörvény értelmében teendő kérdésekre kimerítő választ adjanak, s az ily értelmű javaslatait megbízottak fogantatásáik. A tanoncziskolák vezetőit szintén felhívja az iparhatóság, hogy a megbízottakat az iskolákban mindenkor készségesen fogadják, az ipartörvény és utasítása értelmében teendő kérdésekre kimerítő választ adjanak.

Tanítók fizetésrendezése ügyében a napokban az orsz. tanítószövetség gyűlést tartott. A fizetésrendezésre vonatkozó törvényjavaslatokat még mindig homály fedi s abból pozitív adatok nyilvánosságra nem kerültek. Egyes lapok híradásai csak nyugtalanítják a tanítókat, mely a gyűlésen elkeseredésben tört ki. Az elnök jelentése szerint a törvényjavaslatok teljesen kész vannak és harmadszori javításon estek át. A tanítószög be lesz osztva a fizetési osztályokba. A nem állami tanítók fizetése egyenlősített. A tanítónők helyzetén is javítva van. Mennyiben a javaslat az ismertté vált serelemek tartalmaznák s így kerülne a ház asztalára — nagy demonstrációra készül az egész ország tanítószög.

x **Élet a tengerben.** A Royal mozi ma vasárnap és holnap hétfőn, előadást tart válogatott műsorral, melyből különösen kiemelendő: Ismét egyesülve, dráma és Élet a tengerben, tanulságos nagy szenzációkú képek. A részletes műsor a következő: Ismét egyesülve, dráma. A kőnyeles ur, humoros. Pali és Dollarkirálynő, humoros. Hűség-társ és ragaszkodás. Élet a tengerben, tanulságos. A feltaláló, érdekes. Pali autója alatt, humoros. — Hétfőn, vízkerecszt napján egészen új műsor. Előadás kezdődik délután 3 és este 8 órakor.

A lapok karácsonyi száma egymást igyekeznek felülmúlni. Egyik jubileumot áll és ezen a címen hozzenget olvasni valót és hirdetés; a másik nagy szót ad, mert ez már nagy illik kétszer egy évben busztókor és karácsonykor, — legutóbbat ad mégis csak a Pesti Hírlap. mert az a nagy karácsonyi számban, mely duplája a rendszeres napi kiadásnak, még egy gyönyörű kiállítás, hasznos és érdekes tartalmu almanachot is ad ajándékkul minden előfizetőnek. A Pesti Hírlap 1913-ik évi nagy képe napjára valódságon díszm, melynek bolti ára 6 korona az előfizető pedig ingyen karácsonyi ajándékul kapja. Az újévkor bejövő új előfizető, ha negyedére 7 K és 50 fill. postadíjt bekvél, megkapja a Pesti Hírlap Napitáráit is. A Pesti Hírlap egész éven át napról-napra 16—24 oldalal többel ad, mint más napilapok, ugyanazon árért és vannak speciális rovatai, mint a Kertészet, Műszaki újdonságok, Katonai rovat, Tanügyi rovat, Sakk-rovat, Szerkesztői üzenetek (minden nap egész oldal) Magyarország legelső és legnagyobb írói ma mind a Pesti Hírlap munkatársai, ugy, hogy egy más napilap sem dicsekedhetik ilyen írói gárdával. Politikai irányu radikális szabadelő és demokratikus; független és szökimondó újság köztudomás szerint. Előfizetési ára egy hóra 2 kor. 40 fillér; negyedére 7 K. A dívat Szívalon című pompás dívatlappal együtt negyedére 9 kor. 50 fillér. Kiadóhivatala. hóvá azelőfizetőt küldeni kell, Budapest, Vaczi-körút 88. szám alatt van.

KÖZGAZDASÁG.

Székely háziipar, ami már létezik.

Most, amikor illetékes helyen legkomolyabban aktualis a székelyföldi ipari kirendeltség kérdése, különösen érdekelhet az a kis rópirat, melyet a fenti címmel Medgyasszay Mihály felső-csernátoufalvi gazdaköri elnök írt s mely egy háromszékmegyei szövetség akciójával kapcsolatban a már meglevő székely háziiparról beszél. lme a rópirat néhány részlete:

A háromszékmegyei tanfelügyelő körlevele egy már meglevő hatalmas háziipari vállalatra, a Klinger szövögyára hívja föl a tanításág figyelmét.

E céget a háromszékmegyei háziipar egyesület buzgósága hozta a megyébe 11 évvel ezelőtt s jól teszi a székely társadalom, ha időnként számba veszi az eredményt az alkotás meleg szeretetéből ma is juttat egy két morzsát annak.

Az évenkénti alapáni jelentés megemlékezik e szövögyárról s az 1911-ik évi munkaviszonyokat eléggé kedvezőnek jelzi s egyben köstatálja, hogy „a gyár a munkabéreket közmegnyugvára legmagasabb fokig emelte és szolgálati jutalmakat állapított meg az állandó munkásoknak.” Ez kétségkívül a központi munkásokról szól, bár a házi szövögnél is emeltetett a díj s azonkívül teljesen kész fonál csöveket is kapnak — ami régebben nem így volt és sok idővesztetést okozott.

A gyár is tart fenn műhelyeket, Felsőcsarnokban, Bertczkben, (Nagyborosnyó és Kereszt-várt) de a szükéég, a kívánalom szerint akár minden második faluban állít föl ilyen, már a kormányzattal szemben vállalt kötelességéből kifolyólag is, mivel ép e célból telepített be annak idején.

Az emberek pedig a munkaalkalmat keresik. De tegyük hozzá: nem a legjobb helyen.

Keresik a fatelepeken, fűrészekben, hol fagyoskodnak, nyomorognak, isznak és eldurvulnak s a nyári mezei foglalkozás elől megszöknek.

A szövögyárnak arra van gondja, hogy a fűrésztelepek hibáját ne kövesse s a gyári munkától ne vonjon el lehetőleg senkit.

Eléri e méltánylandó célt azzal, — amit ép gyengéjével szeretne felhozni, hogy túl magas díjat nem fizet s így kénytelen az illető munkás csak telre szorítkozni a szövő munkával.

És tényleg juniustól—október—novemberig szünetelnek a vidéki műhelyek, vagy azokban a legkisebb mértékű munka folyt csupán.

Ennek dacára végtelen áldásosnak mondható a Klinger-cég működése.

Nem a fizetés nagysága, vagy kicsinysége a fő, hanem annak állandósága és biztossága.

A mely időre elvégi a maga szövését bárki, azonnal markát űti a pénz, mely minden sovány-sága dacára is a legnagyobb benső nyugalmat képes megadni az illetőnek.

Ki az a gazdaember, aki gabonáját piacra vivén, bizonyos is afeől, hogy okvetlen pénzt fog abból kapni?

De még az önálló iparos sem mondhatja ezt mindig magáról, készítményeiről.

Az sem utolsó szempont, hogy a szövögyári alkalmazott egyetlen fillért nem kell befektessen. Készen kap mindent, ő csupán munkaerejét adja hozzá. A gazda, vagy iparos ezenfelül óriási sok eszközt, anyagot, raktárt stb. kell fölhalmozzon a saját pénzére és veszélyére.

Milyen más képet nyernének falvaink, ha a mai 200 szövögnék helyett 1000 katonna s az évenkénti 30,000 korona helyett 1—200,000 korona csurogna be.

Az 50000 lélekszámu kézdi járás 10 000 családjá mellett ez nem is valami nagy lehetet-

lenség. Ha a bécsi háziiparosoknak jól esik az évi 60 millió, rajtuk is jól fog annak legalább kétezszáz része. Ha Ausztria 150,000, Németország 600,000, szövögnépet képes felállítani, nekünk is tudnunk kell a mai szegényes 5—6000 gépet az országban megsokszorozni, mert bizony mindenképen nyakunkra nő a veszedelem.

Ilyen irányban Udvarhelymegyében is érde-mes volna az iparfejlesztő bizottságnak akcióit kezdeni.

Fák permetezése. Egyik előző számunkban fejbivtuk a gyümölcsfatenyésztő gazdák figyelmét a fák permetezésére, mit a gyümölcsfák kártető rovarell ellen most kell végrehajtani. Kiegészítjük e felhívásunkat azzal, hogy a fákat csakis fagymentes időben kell permetezni és pedig poiztatvekl, vértötü (ez nálunk még nincs) levéltetvek és lepkek petéi, mohok, zuzmók, nyul és mezei egér, valamint a lisztharmat ellen most okvetlenül — főzött méz és kén koverékkal. A keverék-bez szükséges 4-5 K° oltatlan méz, 35 K° kénpor, 100 liter víz. A kén péppé gyurjuk, a vizet fölforraljuk s mikor a víz forr, a kéhabarcsot és meszt egyszerre beleteszük s egy óráig folyamatos keveréssel főzzük. Átözürés után langy meleg állapotában folpormotózzuk. Tavasszal rügy-fakadás előtt a fusicladium, monilia, általában a gombák és lisztharmat ellen ugyanilyen keverék-ko, mig tavasszal, mikor az utolsó virágzirmok is lehullanak és nyáron ha a baj mutatkozik az almamoly, gomba és levéltetvek ellen a thanaton-nal vagy dendrinnel permetezzük.

Erdélyi jellegű magyarfajta szarvas-marhák a köztenyésztésben. A földmivélési-ügyi miniszter utasította az erdélyi vármegye-k gazdasági felügyelősegit, hogy tenyészállatszük-ségletük beszerzésénél különös figyelemmel legyenek az „Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvas-marhákat Tenyészők Egyesületé”-nek törzskönyveibe bejegyzett tenyészállatokra és hogy elsősorban az egyesületnél törzskönyvelt tenyészállatokat ossz-anak ki köztenyésztési célokra. Az eladásra szánt szarvasmarhák bejelentési határideje december 31-én járt le. Fölszólította ezzel egyidejűleg a tenyészők egyesülete Erdély állattenyésztő gazda-közönségét, hogy tömeges belépésükkel támogassák az egyesületet. A törzskönyvbe felvett tehé-nek borjainak bejegyzéséért díjat nem szednek.

Őszi vetésekre vonatkozólag a miniszter a gazd. tudósítókól a búzával bevetett területekről az adatokat összegyűjtötte. Most a rozsossal bevetett területekről kér információit, ami szintén olyan kedvezőtlen, eőt kedvezőtlenebb mint a bú-záé. A vármegyében a rozsossal a bevetendő terü-letnek 35%-a van bevetve. A többi űresen áll. Valószínűnek tartjuk, hogy ez áldatlan állapoton kedvezményes vetőmag kiosztással fog segíteni a földmivélési kormány.

Piaczi árak. Székelyudvarhely város piaczi árai az elmúlt héten következők voltak: Buza mm. 2565 fillér, rozs 2262, zab 1628, tengeri 2133, csibe 80, kacsza 140, liba 240, pulyka 300—400, marhabus 128, borjúbus 128, juhbus 64, sertésbus 176, malacz 300, szalonna 200, zsir 200, tej 28, vaj 100, turó 90, széna 600, löhere 700.

Havasi legelők fejlesztése. Az erdélyi-részi kirendeltség már több évi sikeres munkás-ságával szép eredményeket produkált a vármegye havasi legelőjén. A földmivélési-ügyi miniszter most még hathatósabban óhajta felkarolni a lege-lők javítását, mint a haszon állattenyésztés egye-düli eszközét s e célból nagy összeget vett fel a költségvetésbe. Van reményünk tehát, hogy a si-keres akció még nagyobb méretekben nyomulhat előre. A közbirtokosság és községe közlegelők feljavításán kívül ezentul a magánosok is támo-gatást nyernek, mennyiben a magyar földhitelin-tézetek országos szövetsége kölcsönökkel, pénzbeli támogatással segíti azon begyvidéki gazdákat, kik privat legelőjükön istállókat, itatókat szándékoz-nak létesíteni.

Feladás szerkesztő: BEOSEK ALADÁR.
Kiadja: a Bocskai D. Fia könyvnyomda.

*Csak azoknak a
cigarettaizóknek
a kik egészségükre való tekintetből
nem sajnálnak naponta 1-2 fillért
többet kiadni!*

Clubspecialité
120 Lap - 20 fillér
70 " 12 "
Adoboz (100) kivélg 70 "

*Orvosi tanácsra a hüvelykék
és laposkák lényeg-és szinnyomás
valamint az iradéki: úgynevezett
Chloridnátriumból vannak, de minden
laposkában is hüvelykben benne
van viznyomással a névjegy
és a gyáros aláírása Modiano!*

Főraktár Sterba Ödön m. kir. dohány-
nagyárudájában.

Kamatláb emelés.

*A székelyudvarhelyi ipari és gasda-
sági hitelszövetkezet, mint az orsz.
közp. hitelszövetkezet tagja, 1913.
január 1-től B E T É T E I után a
kamatlábát 6 százalékra emeli.*

Sz: 4961—912. szb.

Pályázati hirdetés.

A lemondás folytán megüresedett zete-
laki segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

A segédjegyző évi fizetése 1000 korona
és a jegyző által átengedett végrehajtási díjak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást
elnyerni óhajtják, hogy az 1900 évi XX. t.
cz. 3. §-ában előirt minősítésüket s jelenlegi
alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt
pályázati kérvényüket hivatalomhoz 1913. évi
január hó 20-ig adják be.

A választást később fogom kitűzni.

Székelyudvarhely, 1912. december 31.

Szabó Gábor, főszolgabíró.

Erdélyi vevőink kényelmére
Brassóban, Kapu-u. 60. sz. a.
nagyobb szabásu
fiókküzletet
létesítettünk.
Bütorizukéglétét mielőtt fedozn, fe-
tekintse meg raktárunkat. miután cégünk
egész Erdélyben a legveresenykéesebb
és legnagyobb raktár felett rendelkezik.

**Székely és Réti
butorgyárosok**
Marosvásárhely, Brassó,
Szóheny-tér 47. Kapu-utca 60.

Hitelképes egyéneknek ártel-
emelés nélkül részleltetésére is

A Kremenezky
Metallum
fémszálas izzólámpa
nem törékeny
és sokáig ég.
Kapható:
Márk Testvérek
fűszer és csemegeüzletében
Székelyudvarhelyen.

Legolesobb bevásárlási forrás Hirsch Rudolf divatáru üzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. szám.

Allandó
nagyválaszték
elegáns szabású kész
férfi és fiúöltönyökben, átme-
neti kabátok, cipők,
kalapok, fehér-
neműekben

Kész. női és
leányka kabátok,
aljak, pongyolák, se-
lyem és mosó blúzok. Női
len- és vászon fehérne-
műek, harisnyák
és keztyűk.

A nagydemű közönség szíves pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel **HIRSCH RUDOLF.**

Bel- és külföldi elsőrendű anyagokból szolid kivitelbeni és modern siremlékek raktára.

Saját műhelyében készít köipari építő-
munkát különböző anyagokból, valamint
a szakmába vágó mindennemű tárgyakat.

Rajzok és költségvetések díjtalanul.

Fancsali Balint
kőfaragó mester,
SZÉKELYUDVARHELY, Bethlen-utca 54. sz.
A vasúti állomás mellett.

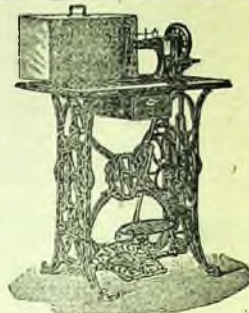
Első varrógépraktár!

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű

**korcsolyák, varrógépek,
rodlik, vadászfegyverek**

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-
kereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése
Székelyudvarhelyt. Fióküzlet: Székelykeresztur.

Sz. 10458—912. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényezék, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Gyarmathy István a társainak önkéntes arverési ügyé-
ben az 1881. évi LX. t.-cz. 204. §-a alapján
végrehajtási arverés joghatályával bíró önkéus ár-
verést elrendelte és a székelyudvarhelyi 1631 sz.
tjlvben felvett 349 hrsz. belseőség az 1913. évi
január hó 21-ik napjának d. e. 9 órájkor a kir.
törvényezék tkvi hatóságának árverező szobájában
(fődszint 39. sz. ajtó) megtartandó nyilvános ár-
verésen el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiál-
tási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes
értékpariban a kiküldött kezehez letenni.

A kir. törvényezék mint telekkönyvi hatóság
Székelyudvarhely, 1912. énov. hó 7-én.

Mihály János, kir. tszki bíró.

Kiadó szálloda

Az Erzsébet-szálloda 10 szo-
bával, szép kerthelyiséggel,
3 istálló, csűr, szinálja, pince,
fatartó és egyéb tartozékai-
val együtt 6 (hat) évre kiadó.

Kiadó lakás.

Az Erzsébet-szálloda felett 5
szoba, verenda, konyha, pince
fatartó 1913. ápr. 24-től kiadó

A Csalóka dűlőben egy 12 holdas
tag szántó és luczernás kiadó.

Értekezni lehet **Dézsy Antal** tulajdo-
nossal.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű **DRÉMER-féle**
„Korona” és „Dupla márciusi sör”

Első Magyar Részvény Sörfőzde
„Udvari” és „Goliát Maláta sör”

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében
Rösler és Gábor czégnél
Székelyudvarhelyt és Székelykeresztur.

Vidéki és helybeli megrendelések hordók
és naponta frissen töltött palaczkokban
pontosan lesznek eszközölve.

Üveg, porcelán és lámpaárak

nagyban és kicsinyben.

Mindenfajta metszett, csiszolt,
préselt és fuvott üvegárak.
Porcelán ebédlő, teás, kávé
készletek. Fatenco, kőedény-
árak fehér és színes virágok-
kal, asztali és függőlámpák
legelőnyösebben beszerezhetők

Márk Testvérek

vegveskereskedésében (Deák tér 14. sz.)

Mindenfajta **villamos égőtete-
ket** raktáron tartunk. Mai áraink:
Fémszálas égők 25, 32, 40, 50 gyer-
tyafényű 1 db 2 K. — f. — Szémszálas
égők 5, 10, 16, 25, 32 1 db 70 állér.

Eladó háztelek.

A Fürdő-utcában,
a Tábor-utcában, a
Soly-mosi- és Bálint-
utcák folytatásában
háztelek részletfize-
tésre ölenként 3—8
koronáig eladók.

Felvilágosítást ad
Simó Mátyás.

Butorraktár!

A mélyen tisztelt közönség figye-
lémbe ajánlom, hogy mielőtt butor-
szükségletét beszerezné, ne mulassza el dusau berendezett

butorraktáram

megtekinteni, hol nagyválaszték van a legegyszerűbbtől a leg-
modernebb kivitelig. Tömör gőzölt hálósobák honi és külföldi
fanemből. Paliszauder ebédlők. Rajz szerint elkészíték bár-
mily kényes megrendelést, kárpitos árut és angol bőrgarnitúrát.
A nagyközönség rendelkezésére állok saját esztorgályos, aszta-
los és kárpitos műhelyemmel, az utóbbi megfelelő szakember
vezetése alatt. Minden e szakba vágó áruk állandóan kaphatók.

Minden darab árúért a legmesszebbmenő garanciát vállalok,
többet senki be nem csapódhatik. Szíves pártfogást kér tisztelettel

Balázs Károly, esztorgályos, butorraktáros
Székelyudvarhelyen.

Ca. és klr. udvari szállítók

Legolcsóbb

BUTOR bevásárlási forrás!

Erdély legnagyobb butorgyára

Mestitz Mihály és Fiai

Marosvásárhely, Szécheny-tér 41. sz. Kolozsvárt, Unió utca 7. sz.

Csakis kitűnő árukat hoz forgalomba s azokért a legmesszebb menő jótállást vállalja.

Hitelképes egyéneknek árfelemlés nélkül részletre.

Menyasszonyi kelengyék nagy választékban

Fővárosgyárunkban minden nemű épületfa, deszka, lécszalady és elsőrendű tölgy-laparkett olcsón kapható.

Vidéken meghívásra be-mutatjuk gazdag mintagyűjteményünket.

Férfi és gyermek-kalapok, sportelők, utazó táskák, bőröndök raktára

Női és leánykalapok a legújabb francia model szerint

Nézd kedvesem

mily szép és jó áruk kaphatók

BARCSAY KÁROLY férfi- és női divatüzletében

Székelyudvarhely; állandó újdonság hazai, angol francia női és férfi ruhaszövetekben, fekete, színes ruha és blouz selymekben, selyem, batizst és gloth paplanok, ágygarnitúrák, függönyök. Pórfingek, alsónadrágok, gallérok, nyakkendők, zsebkendők stb.

Disztemetkezési intézetemet szükeg esetén elfemert azold. olcsó árak mellett kérem figyelembe venni. Eröz, tögyfa, fenyő és bevont koporák raktára. Sirkosozoru szemfedel nagyválasztékban.

1000 vég Ó-budai különlegességű vászon, 1 vég 23 mtr. 20 korona helyett 13 korona. Papián és alsólepedő vászon egy szélybo 1 koroná 50 fillértől métere

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNTÖRÜ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY és EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK beszerezhetőek

ISZÁKOVITS BERNÁT MŰÖRAS ES ÉKSZERESZNÉL

Székelyudvarhely, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legarabb kivitelben kaphaték eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE inga és tá-bórak, arany és ezüst órák, gyűrők, nyakékek, láncok, briliáns gyűrők és fűggők. Ezüst és alpacca dísz tárgyak. Ezüst evőeszközök, domborművek, jardinierek, állványok, kamposak tálak, kávék és toászkészletek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek. Mindenféle javításokat alvállalok és azonnal pontosan eszközölök. Koczkázat kizárva. Szabad meglekintés vételkényszer nélkül.

Védjegy: „Horgony”.

Á Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióának bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közvényenél, osznál és meghűléseknel.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárlóknak óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzőssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és ügyszólván minden gyógyszer-terében kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerterára az „Arany oroszleához” Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Alkalmi és nászajandékok!

Porcelán, üveg, köedény és lámpák

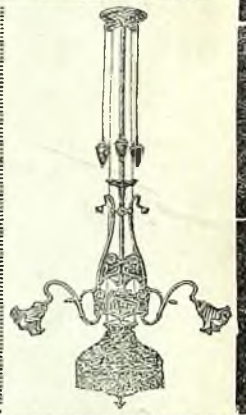
gyári raktára nagyban és kicsiben.

Mindenemű üvegáru, metszett, csiszolt, préselt és fuvott kivitelben Porcellán árukban: étkező készletek, teás, fehér- és fekete-kávés, hideg főlvágott, halas- és mosdóservisek és minden e szakba vagó cikkek. Üvegezés, képkerekezés, tükrök legolcsóbb beszerzési forrás.

DRAGOMÁN-czégnel

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.

Villamos égők (izzótestek) jelenbeni árak: mindennemű fémzálas Wolfram-lámpák 25, 32, 40 és 50 darabankint 2 korona — fillér. Szénzálas égők 5, 10, 16, 25 és 32 darabankint 70 fillér

FIGYELEM!

Üzlet átalakítás miatt

raktáiraiban levő összes férfi és női divatárú cikkek, kész ruhák, cipők, fehéreneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalma olcsó bevásárláshoz módot nyújtok a mélyen tisztelt vevő közönségnek. Ezen alkalmat tessék most felhasználni!

Székelyudvarhely, 1912. november 15-én.

Tisztelettel

Szenkovits János

utóda.

Hallotta-e már?

Egész világ beszél róla, hogy az eredeti

Pfaff varrógépek

utólérhetetlen minőségű könnyű, zajtalan varrása és harsnyafoltozásra egyformán alkalmasak. Egyedárusítás és főraktár.

Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól bereendezett Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szives pártfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSO

(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor czégnél.